

L'APUNT

Fer reviure i millorar una llegenda

Lluís Llor

Les llegendes solen partir d'errors, de mitificacions, d'ignorància i mala fe, però sempre atresoren alguna virtut sucosa que les fa créixer i les pot mantenir vives molts anys. En la Barcelona convulsa del 1830 hi havia un ambient de revolta, de caos, de repressió. Els crims van augmentar molt i van atribuir dotze homicidis a un monjo molt lector, fra Vicenç. El catedràtic Marcel Fité

ha reescrit la llegenda del monjo fent reviure al lector aquella època històrica en una novel·la breu, molt ben narrada, travada i documentada: *La veritable història del llibreter assassí de Barcelona* (Edicions de 1984). Va aparèixer per primer cop i de manera anònima el 1836 a la *Gazette des Tribunaux* i autors com Gustave Flaubert i Jules Janin ja la van versionar. Una delícia.

viment i en relació amb el seu entorn. Són gairebé uns fotogrames cinematogràfics o unes vinyetes de còmic. Havia nascut l'artista narrador.

Però, compte, aquesta tradició artística es gesta en un territori molt concret: la façana mediterrània de la península Ibèrica. Fa dues dècades que l'art rupestre llevantí va ser declarat Patrimoni de la Humanitat i l'exposició del MAC ha agafat aquest ani-

Les obres d'art més primigènies podrien tenir 65.000 anys

versari com un estímul per tornar-ne a predicar les meravelles. Algunes de les quals els tombs de la història han fet que les conservi en les seves col·leccions, com ara uns fragments de pintures d'uns cérvols —deurien formar part d'una escena més animada— que fins al 1903 s'amagaven a la Roca dels Moros del barranc de Calapatà, a Cretes, Terol. Amb bona intenció, per protegir-los, el seu descobridor els va arrencar i els va vendre el 1918 a la Junta de Museus de Barcelona per 14.000 pessetes. Mai haurien d'haver sortit del seu emplaçament, però la història ara ja no es pot rectificar.

De la balma al museu va ser el viatge que també va fer fa cent anys un altre tipus de material valuós per al coneixement i la difusió d'aquest llegat artístic: els seus calcs. El MAC atresora un fons ric d'aquestes reproduccions que va impulsar l'Institut d'Estudis Catalans (IEC) en les seves expedicions d'anhel científic. Els ha dedicat tota una sala de la mostra, després de restaurar-les i de tornar-les a escodri-nyar de dalt abaix. En alguns casos són l'únic testimoni que ha quedat de l'existència d'aquestes pintures que, per desgràcia, es van destruir. ■

Oriol Broggi reivindica Lagarce a 'Només la fi del món', en una peça que insinua ressentiment familiar

Sense remitent

Un instant de l'assaig de 'Només la fi del món', a la Biblioteca de Catalunya ■ BITO CELS

Jordi Bordes
BARCELONA

La mort del pare és el motiu que porta el protagonista a anar-se'n de casa seva. Dotze anys després decideix que ha de tornar per informar-los que és a punt de morir. Durant tot aquest temps, els ha enviat austers postals que palesen que pensa en ells telegràficament. La família (la mare, el germà, la cunyada i la germana petita) no té manera de comunicar-s'hi regularment. Oriol Broggi torna a casa, a dirigir a la Biblioteca de Catalunya (que és la seu de La Perla29), després d'una temporada en blanc (entre d'altres, va estrenar a la Sala Gran del TNC *La bona persona del Se-zuan*). *Només la fi del món* s'estrenarà el 12 de febrer i és previst que estigui set setmanes en cartell.

Jean-Luc Lagarce és un autor contemporani de Bernard-Marie Koltès pe-

rò que s'ha prodigat molt menys fora de França. Probablement, perquè Koltès va gaudir de l'impuls de Patrice Chéreau per fer-se visible i perquè Lagarce no es va preocupar gaire de propagar-se gaire enllà. Tot i morir abans de complir els 40 anys va escriure 25 obres de teatre i molta altra literatura. Avui, Lagarce és un autor molt reivindicat a França i el comparen amb Wajdi Mouawad (una signatura molt prodigada a la Biblioteca de Catalunya). Broggi admet sorpresa en veure que Lagarce figura en el repertori de la Comédie Française i també sigui molt habitual en companyies amateurs, el que denota un ventall molt ampli de connexió amb els espectadors. La peça té un cert aire autobiogràfic (tot i que l'autor va triar la trama de l'obra abans que li diagnòstiquessin la sida). A Catalunya, es va fer una lectura

dramatitzada al Sitges Teatre Internacional i Roberto Romei va produir un muntatge d'aquest mateix títol al Tantarantana el 2003.

Pluja fina

Muntsa Alcañiz, Clàudia Benito, Màrcia Cisteró, Sergi Torrecilla i David Vert són els cinc intèrprets d'aquest muntatge, amb la traducció de Ramon Vila: "És un text pensat per ser dit i respirat, amara com una pluja fina

Si Alcañiz parla d'"història delicada", Benito palpa "la incapacitat d'amor"

que va penetrant." A l'aridesa de la retrobada entre el fill escriptor que torna sense aclarir el motiu i la seva família en el seu municipi de la infància, s'hi afegeix l'austeritat de la posada en escena (sense audiovisual i un escenari pràcticament buit). El pes de l'actor és la base per traspassar una mar d'emocions confrontades dels personatges.

Muntsa Alcañiz defineix la peça d'"una història delicada". Clàudia Benito considera que es fa palpable "la incapacitat d'amor" d'aquesta família. Màrcia Cisteró, la dona del germà, és la que veu a distància la situació, aparentment l'estrangera de la família que s'ha modificat durant aquest temps. David Vert (que interpreta el paper de l'escriptor que torna a casa) es va sorprendre d'un autor que, fins ara, desconeixia i celebra la intel·ligència en l'ús del llenguatge. ■